

اندیشه نیک

کردار نیک

گفتار نیک

پرسش و پاسخ هایی در مورد دین بهی زرتشتی

کانون زرتشتیان

www.webzc.com

دین چیست؟

دین یا به زبان اوستایی دئنا Daena در چم (به معنای) دیدن، شناختن، فهمیدن و همچنین وجدان آمده است. اشو زرتشت پیام و آموزش های خود را دئنا ونگوهی Daena Vanguhi نامیده به چم "دین خوب" (دین بهی) "وجدان خوب" یا به گفته ی دیگر درک و برداشت و شناخت درست و خوب از زندگی. یک دیندار کسی است که با کمک خرد به دیدن و شناختن دنیای درون و پیرامون خود پرداخته و راه راستی و درستی را دریافته و برگزیده باشد.

بنابراین نام "دین بهی" ریشه دار تر از دیگر نام ها بوده و زرتشتیان "بهدین" نیز نامیده می شوند. پس تر نام های دیگری نیز بر این دین گذاشته شده. مانند: مزدایی، مزدیسنی یا مزداپرستی، اهورایی... و سرانجام "زرتشتی" تا گویای نام پیام آور نیز باشد. روی هم رفته زرتشتیان عنوان های "دین بهی" "بهدینان" یا "دین زرتشتی" زرتشتیان را به کار می برند.

نام درست پیام آور چیست؟

نام اوستایی "زرتشت" زرتوشترا Zarathushtra بوده که در زبان گجراتی Zarathusht یا Zarthusht شده و در فارسی امروزه به آن زرتشت Zartosht می گوئیم.

Zoroaster برگردان انگلیسی ی نادرستی از نام Zarathushtra (به یونانی) است و از سده ی ۱۹ میلادی در زبان لاتین به دین بهی Zoroastrism گفته می شود. ما زرتشتیان همواره در گفتگوهایمان از ایشان با نام اشو Asho زرتشت یاد می کنیم. اشو به معنای پاک و راست و درست می باشد.

زرتشت کی می زیسته؟

بر اساس محاسبات نجومی و زبان شناسی زمان زایش زرتشت به ۱۷۶۷ سال پیش از زایش مسیح باز می گردد و آن آنجا که او در سن سی سالگی پیام خود را آشکار کرد بنابراین زمان ۱۷۳۷ سال پیش از زایش مسیح به عنوان تاریخ رسمی زرتشتیان اکنون پذیرفته شده است.

زاد روز زرتشت روز خورداد از ماه فروردین برابر با ششم فروردین ماه می باشد.

زادگاه زرتشت کجاست؟

ناحیه ای در سرزمین ایران ویج در شمال شرقی ایران مناطقی شامل سرزمین های آسیای مرکزی، افغانستان، شمال غربی پاکستان و ایران. اوستا مکان زایش او را در ساحل رودخانه دارجا می داند که به احتمال زیاد رودخانه سیحون یا آمودریا می باشد.

اشو زرتشت از چه خاندانی بود؟ آیا خانواده ای نیز داشت؟

خاندان: اسپنتمان (Spitama)

پدر: پوروشاسب (Pourushaspa)

مادر: دغدو (Dughdova)

همسر: هووی (Hvovi)

فرزندان

سه پسر:

ایست واستر (Isat Vastra)

اوروتنر (Urvatat Nara)

خورشید چهر (Hvare Chithra)

سه دختر

تریتی (Thriti)

فرنی (Freni)

پوروچیستا (Pouruchista)

زرتشت چگونه پیام خود را آشکار کرد؟

زرتشت سال ها در پی یافتن حقیقت بود تا پس از گذار از یک فرایند تدریجی به روشنایی رسید و پیام خود را برای مردم جهان به ارمغان آورد. این آشکار کردن پیام در سن سی سالگی ایشان روی داد.

او خواستار دگرگونی در روال زندگی مردم بود. دگرگونی ها و اصلاحاتی که به سادگی قابل پذیرش نبودند. نخستین و بزرگترین کار او به دور انداختن و انکار تمامی خداها و خدایگونه هایی بود که مورد پرستش مردم بودند و در برابر آن شناساندن خداوند یگانه. خداوندی که آفریننده و هستی بخش (اهورا) و ابردانا (مزدا) است. در این راه بیشتر آداب و رسوم که بر مبنای خرافات و ناآگاهی های انسان ها بود نیز از سوی او به دور انداخته شد و انکار شد. از این رو به سختی با مقاومت ها روبرو شد و در مدتی نزدیک به ده سال تنها پسر عموی او به نام مدیوماه (Mediomah&maidio Mavangha) و سپس پسر

بزرگترش ایسد واستر با او همراه و همدین گشتند. از این رو او به همراه گروه کوچکی زادگاه خود را ترک کرده و به سوی جنوب به سرزمین های جدید و جایی که نام و آوازه ای از ویشتاسب یا گشتاسب شاه کیانی داشت رهسپار گشت زیرا می دانست که در ایران زمین آن روزگار تنها در پیرامون ویشتاسب بود که گروهی از دانشمندان و فلسفه شناسان آن زمان گرد آمده بودند و این را نیز می دانست که پیام او را نخست "دانیان" در خواهند یافت. بنابراین به آنجا رفت تا پیامش را بگوید و آشکار کند. چنین کرد و در مدت نزدیک به دو سال به بحث و گفتگو پرداخت تا سرانجام بزرگان و دانیانی مانند خود ویشتاسب و همسرش آتوسا و وزیرانش جاماسب و فرשוستر پیام او را پذیرفتند و این نقطه عطفی در تاریخ دین بهی است و از آن زمان است که دین آغاز به گسترش می نماید.

اشو زرتشت چه زمانی در گذشت؟

در سن ۷۷ سالگی پس از یک زندگی سالم و کامیاب در رساندن و گسترش پیام خویش. او به مرگ طبیعی در گذشت. روز درگذشت زرتشت روز خور از ماه دی برابر با پنجم دی ماه می باشد.

دفتر دینی یا کتاب مقدس زرتشت چیست؟

گاتها که پیام و آموزش های راستین اشو زرتشت در آن قرار گرفته اند و بزرگترین گنجینه ی دانش دین زرتشتی است. زرتشت چکیده ی پیام خود را در ۱۷ سروده گرد آورد که خود آنها را مانتر **Manthra** یا اندیشه برانگیز خواند که پس تر "گاتها" نامیده شدند. گاتا، گاسان و گاهان تلفظ های مختلف همین نام به اوستا، پهلوی و فارسی است اما گویش "گاتها" در همه ی زبان های جهان پذیرفته شده و مردم بیشتر این نام را به همین شکل می شناسند. گاتها به زبان های اوستا و سانسکریت به معنی سرود پاک است.

این هفده سرود را از روی وزن و آهنگ بر پنج بخش کرده اند که هر کدام نام ویژه‌ی دارد. هر یک از سرودها دارای شماری از بندهاست. بلندترین سرود ۲۲ بند و کوتاهترین ۶ بند دارد.

نام پنج بخش گاتها چنین است:

اهنود (اهونوییتی Ahunavaiti)

اشتود (اوشتوییتی Ushtavaiti)

سپنتمد (سپننا مئینیو Spenta Mainyu)

وهوخشتر (وهوخشتر Vohukhshatra)

وهشتو ایشتی (وهشتوایشتی Vahishto Ishti)

نخستین جانشینان و پیروان اشو زرتشت نیز نیایش‌ها و سروده‌های خود را با سبک گاتها به آن افزودند که تمامی این مجموعه‌ی یاد شده را ستوت یسن Stot Yasn گویند که به زبان اوستایی Staota Yesna می‌باشد در چم "ستایش‌های گرامی". در یک فراز می‌توانیم بگوییم که کتاب مقدس و راهنمای ما زرتشتیان گاتها است که می‌توان با پسوند ورجاوند به گونه‌ی "گاتهای ورجاوند" نیز به کار برد که در چم بزرگ و گرامی است.

اوستا چیست؟

اوستا عنوان مجموعه‌ای از دفترها و نوشتارهای به یادگار مانده از تمامی تاریخ و فرهنگ ایرانیان در زمان‌های گوناگون است که سرچشمه‌ی بسیار با ارزشی برای آگاهی و پژوهش در چگونگی زندگی و باورها و رویهم رفته فرهنگ مردم ایران زمین در این پهنه‌ی تاریخی گسترده می‌باشد. ستوت یسن و گاتها نیز در دل این مجموعه جای دارند. بخش‌های گوناگون این مجموعه بدین ترتیب می‌باشند:

یسن ها) در بردارنده گاتها) - یشت ها - ویسپرد - خرده اوستا - وندیداد

اصول عقاید یا باورهای بنیادین دین بهی کدام هستند؟

- یکتایی اهورامزدا خداوند جان و خرد، آفریننده و آرایش دهنده و پیش برنده ی جهان
- آفرینش بر پایه ی خرد و دانش و داد
- پویایی و همیشگی بودن آفرینش یا دگرگون شدن و نو شدن همیشگی
- هدف آفرینش، از جمله انسان رسیدن به رسایی و تکامل یعنی رسیدن به سرچشمه ی دانش و خرد و زیستن واقعی در آرامش و شادی و خشنودی است.
- راه رسیدن انسان به رسایی و دانش و خشنودی (خداشناسی) گذشتن از رده های تکامل است. این رده ها که با نام امشاسپندان نیز نشان داده می شوند در واقع فروزه ها یا صفت های مزدایی می باشند که انسان با پرورش آنها در خود می تواند خود را به او رساند، مزداگونه گردد. این فروزه ها براستی بنیان های زندگانی می باشند که در بخش بعدی بررسی شده اند.
- انسان موجودی است اجتماعی و آگاه که تکامل خود را بدون تکامل جامعه ی خود کامل نمی یابد.
- بد و خوب یا بدتر و بهتر مفاهیمی ذهنی و نسبی هستند و تنها هنگامی می توانند درست داوری شوند که خرد یا قدرت تشخیص دهندگی انسان به درستی بارور و ساخته شده باشد. سپنتا مینو، اندیشه بهتر، پیشبرنده و سازنده می باشد و انگره مینو، اندیشه بد، ویران ساز و بازدارنده. اندیشه ی پیشبرنده به انسان کمک می کند تا هم خود را و هم جهان پیرامون خود را به پیش برد. اندیشه ی ویران ساز به خود انسان و جامعه و جهان آسیب می رسان. انسان خردمند، اندیشه سازنده را برمیگزیند.

- آزادی گزینش و نتیجه مناسب با آن، قانون کنش و واکنش . اگر انسانی گزینش درست نکند در ناآرامی و آشفتگی به سر خواهد برد تا زمانی که به خود آمده و راه درست را بیماید.

- براساس این قانون، اصل با انتخاب است و جبر و تقدیر و سرنوشت در شکل گیری آینده ی انسان جایی ندارد.

- تمرکز در سکوت و نیایش ها ابزاری هستند که به انسان کمک می کنند تا عشق خدایی تجربه و شناخته شود. آنها نیرو دهنده و آرامش دهنده بوده و انسان هر زمان و هر کجا که نیاز پیدا کند می تواند از آنها یاری بگیرد.

بنیان های زندگانی یا فروزه های مزدایی- انسانی کدام هستند؟

۱- سپنتا مینو Spenta Mainyu یا خرد و روان نیک و افزاینده

فروزه ی آفرینندگی مزدا

۲- وهومن Vohu mana یا منش، اندیشه و خرد نیک، نیروی سنجش و تشخیص دادن

۳- اشا Asha قانون و نظم و ترتیبی است که آفرینش بر آن استوار بوده و تمام چرخ هستی بر آن می چرخد. بنیان این نظم بر راستی، درستی و داد است. به اشا، قانون دقت نیز گفته می شود.

چند نمونه از پیامدها و نمودهای قانون اشا:

- آزادی گزینش برای انسان

- مسئولیت انسان در برابر گزینش خود

- برابری (حقوقی) تمام انسان ها از زن و مرد

- بر اساس قانون کلی، کنش - واکنش، هر کس نتیجه ی گزینش خود را می گیرد. (هر

کس کشته ی خود را می درود)

- هر کس و هر چیز باید در جای درست و مناسب خود قرار گیرد تا نتیجه ی درست به دست آید.

- لزوم پاکیزه نگاهداری جایگاه زیست (محیط زیست)

- نو شدن همیشگی دنیا در مسیر تکاملی خود و نقش سازنده و یا ویران کننده ی انسان در این راه

- میانه روی به عنوان بهترین و طبیعی ترین و کارساز ترین شیوه ی برخورد با مسائل، کار و کوشش سازنده

۴- خشتر *Khshathra*: انسان بدنبال خود آگاهی و بهره گیری از خرد نیک و اشویی زیستن می تواند نیروهای تنی و روانی خود را به آنچه هم‌هنگی و هنجاری برساند که آنها را در اختیار و کنترل خود در آورده و بر هوسهای نفسانی خود چیره شود. این چنین چیرگی بر خود را "خشتر" می نامیم که آن را شهریار اهورایی نیز گوینده یعنی آن فروزه ی خشترایی خداوند که در انسان به کمال خود می رسد.

۵- سپنتا آرمیتی *Spenta armaiti* یا آرامش درونی و افزایش: انسان هنگامی که بر خود چیره شد و به آگاهی رسید و با پیروی و هم‌هنگی با قانون اشا به تعادل و هنجار درونی رسید، آنگاه نیک کردار و مهربان و شادخو و شادزی و از خود گذشته شده، به همه مهر می ورزد و خشنودی خود را در خشنودی دیگران می جوید. این حالت، آرامشی درونی در او پدید می آورد که در آن شرایط، پیشرفت روزافزون و شتاب گیرنده به سوی رسایی و بی مرگی فراهم می آید. سپنتا آرمیتی، نمودار این پیشرفت در آرامش است.

۶- هئورواتات *Haurvatat* یا نماد رسایی و خودشناسی: آن حالتی است که تن و روان در سایه ی آرامش به دست آمده به سوی تندرستی و توانایی و خودشناسی کامل پیش رفته و کمی و کاستی ها را هر چه بیشتر از خود دور می کنند و به بهترین حالت خود می رسند که آن شناختن کامل اهورامزدا و رسیدن به اوست. لازمه ی خداشناسی، رسایی و لازمه ی

رسایی خودشناسی است. این گونه انسان ها جهان را نیز بسوی خشترا و دوستی جهانی پیش برده و آن را به کمال می رسانند.

۷- امرتات Ameretat یا بی مرگی و جاودانگی: آنگاه که در آرامش افزاینده روان خود را به رده های بالای تکامل رسانده به آرامش وجدان کامل و خرسندی مینوی رسیده و با اهورامزدا یکی شویم، مانند او جاودانه می گردیم.

گاتها این حالت آرامش جاودانی را گرودمانا Garo demana یا خانه سرود می نامد که جایگاه اندیشه ی نیک است. جای آرامش و رامش روان است. اما دروگونت و دروغکار، در خانه ی دروغ به سر می برد و از وجدان در عذاب خود رنج می برد تا آنکه پشیمان شده، از بدی ها دور شده به نیکی بگراید تا رستگار گردد و به خانه ی اندیشه نیک و سرای سرود برسد.

سروش Sraosha: به مفهوم ندای درونی و الهام است و به حالتی گفته می شود که انسان در درون خود و با آگاهی کامل به هستی اهورامزدا، ابردانا، پی برد.

دیدگاه زرتشت درباره زندگی پس از مرگ

چیست؟

گاتها در این مورد با ما سخن نمی گوید. تنها نتیجه گیری که از آنها در این مورد می شود آن است که روانهای نادرست و بدکردار به خانه دروغ، بر می گردند. تا زمانی که راست و درست شده و به زندگی جاودان دست پیدا کنند. به گفته ای دیگر، مرگ تنها پایان وجود جسمی یا فیزیکی بوده و روان به زندگی و هستی خود ادامه می دهد. نتایج عملکردهای انسان در زندگی این جهان، روان را همراهی کرده و در چگونگی حالت آن در دنیای دیگر موثر خواهد بود.

آیین ها و رسم های دینی زرتشتیان چه هستند؟

۱- سدره پوشی یا استواری و پذیرش به دین

۲- پیوند همسری و زناشویی

۳- مراسم بزرگداشت زندگان

۴- آیین بدرود با درگذشتگان

۵- آیین ارج گذاری به روان

شایسته ها در دین زرتشت کدامند؟

هر فرد زرتشتی وظیفه هایی دارد که از آغاز رسیدگی و بلوغ تا پایان زندگانی خاکی شایسته است که آنها را به کار بندند. شایسته های مهم یک زرتشتی چنین هستند:

- هومت، هوخت، هورشت Humata, Hukhta, Hvarshta

- اندیشه نیک، گفتار نیک و کردار نیک

- راستی یا اشایی و دوری از دروغ (راستی و دروغ در مفهوم گسترده ی آن).

- میانه روی

- گرامی داشت پدر و مادر

- پاکی و پاکیزگی، تندرستی و بهداشت

- کار و آبادانی

- پاکیزه نگاهداری و سالم سازی پیرامون یا محیط زیست

- دانش آموزی و دانش پراکنی

- زیبایی و هنر

- استفاده نکردن از ماده های هوش ربا که به اندیشه و خرد آسیب می رسانند.

- کمتر خوردن گوشت جانوران، از همین رو در سنت است که زرتشتیان چهار روز

مشخص هر ماه را از خوردن گوشت و اصولاً کشتن جانوران به قصد خوردن، خودداری کنند. از همین رو به این روزها “نبر Nabor” می گویند.

این روزها بر اساس گاهنمای زرتشتی عبارتند از: وهمن - ماه - گوش - رام

چه جشن هایی در فرهنگ زرتشتی ایرانی وجود دارند؟

جشن ها روی هم رفته دلایل طبیعی - تاریخی - دینی و اجتماعی دارند. تا سده هفتم میلادی که ایرانیان دین زرتشتی داشتند جشن ها همگانی بود اما پس از آمدن اسلام این جشن ها بدینگونه بخش بندی شدند:

۱- جشن های دینی

- ماهانه

- فصلی

- سالانه

۲- جشن های میهنی (ملی)

جشن های دینی

- جشن های ماهانه

در گاهشماری زرتشتی (باستانی ایران) در هر ماه، روزی را که نام روز و نام ماه یکی باشد، آن روز را جشن می گیرند (با توجه به اینکه امروزه تمامی جشن های ماهانه گرفته نمی شود). در این گاهشماری هر ماه را سی روز در نظر گرفته و هر روز نیز نامی دارد. پنج روز پایان سال نیز نام گاتهای زرتشت را بر خود دارند. هر چهار سال یک بار نیز یک روز به سال افزوده می شود که به آن “اورداد” یا روز افزوده خداداد، می گویند. نام های

سی روز ماه چنین است:

اورمزد- بهمن- اردیبهشت- شهریور- سپندارمزد- خرداد- امرداد- دی به آذر- آذر- آبان-
خور- ماه- تیر- گوش- دی به مهر- مهر- سروش- رشن- فروردین- ورهرام- رام- باد-
دی به دین- دین- ارد- اشتاد- آسمان- زامیاد- مانتره سپند- انارام

نام های پنج روز پایان سال عبارتند از:

اهنود- اشتود- سپنتمد- وهوخشتر- وهشتواش

جشن های ماهیانه که امروزه بوسیله زرتشتیان گرفته می شود عبارتند از:

- جشن فروردینگان(هماروانان): فروردین روز و فروردین ماه

- جشن تیرگان: تیر روز و تیرماه

- جشن مهرگان: مهر روز و مهرماه

جشن های فصلی

این جشن ها "گاهان بار" نامیده شده و جشن هایی طبیعی- دینی- اجتماعی هستند که بخش طبیعی آن مربوط به زمان و مکان می باشد و این بیشتر بخش های دینی و اجتماعی آنها هستند که اهمیت دارند. بخش دینی برای یادآوری آموزش های دینی و بخش اجتماعی برای گردهمایی و همدلی و همزوری و پیش بردن کارهای اجتماعی.

این جشن ها به شکل سنتی نام های زیر را به خود گرفته اند و در زمان های زیر برگزار می شوند. توجه شود که مبنای زمانی برگزاری این جشن ها طبیعی و کشاورزی بوده است که می توانند با توجه به زمان و مکان و برای کارآیی بیشتر جا به جا شوند.

۱- میدیوزرم گاه: از روز خور تا دی به مهر در اردیبهشت ماه که جشن میان بهار است.

۲- میدیوشهیم گاه: از روز خور تا دی به مهر در تیرماه که جشن میان تابستان است.

- ۳- پیتی شهیم گاه: از اشتاد تا انارام در شهریورماه که جشن پایان تابستان است.
- ۴- ایاسرم گاه: از اشتاد تا انارام در مهرماه که جشن آغاز زمستان است.
- ۵- میدیاریم گاه: از مهر تا ورهرام در دی ماه که جشن میان زمستان است.
- ۶- همس پت میدیم گاه: از اهنود تا وهشتواش گاه که برای یکسان شدن شب و روز و سرما و گرما جشن گرفته می شود و آمدن نوروز جمشیدی را نوید می دهد.

جشن های سالانه

- جشن نوروز: اورمزد روز و فروردین ماه، جشن آغاز بهار
- جشن زاد روز اشو زرتشت (نوروز بزرگ): خورداد روز و فروردین ماه برابر با ششم فروردین ماه
- جشن سده: مهر روز و بهمن ماه، برابر با دهم بهمن، سدمین روز از تابستان بزرگ، پیدایش آتش

جشن های ملی

- نوروز

- مهرگان

- سده

- یلدا

www.zoroaster7.persianblog.com

